

TÜ LOODUSMUUSEUM

ÕPPEPROGRAMMI KIRJELDUS

LOOMAD JA NENDE JÄLJED 1

Õppeprogrammi eesmärk

Õppeprogrammi eesmärgiks on tutvuda Eesti loomadega, nende mitmekesisusega Eesti looduses, õppida eristama ja kirjeldama Eesti imetajate liike ja nende tegevusjälgi, teada nende eluviisi (toitumist, sigimist jm), kohastumusi ja elupaiku, teada loomade kaitsesest, hoolida loomadest ja nende vajadustest.

Õppeprogrammi lühitutvustus

Õppeprogrammis tutvustatakse tavalisemaid Eesti loomi, nende eluviisi, toitumist, kohastumusi ja elupaiku. Uuritakse imetajate nahku, koljusid ja jälgi, vaadeldakse kohastumusi seoses elupaikade ja eluviisiga. Õpilased koostavad loomade jäljeraamatu, mille igaüks saab kaasa võtta. Õpilased tutvuvad rebase, kähriku, hundi, ilvese ja karuga, põdra, metssea ja metskitsega, kopra, nugise, jäneste, hiirte jt loomadega. Tutvutakse loomadega loodusmuuseumis. Programmi saab tellida ka väljasõiduna loodusesse loomade tegevusjalgede vaatlemiseks looduse õpperajal.

Õppeprogrammi kestus: 3 akadeemilist tundi (3 x 45 min), väliõppel 4 x 45 min

Õppeprogrammi toimumise aeg: aastaringset, looduse õpperajal soovitatavalt talvisemal ajal lumega (novembrist märtsini)

Õppeprogrammi toimumise koht: TÜ loodusmuuseumi püsinäitusel ja õppeklassis või looduses

Sihtrühm: 1.–3. klass

Keel: eesti

Grupi suurus: kuni 25 õpilast ja õpetaja(d)

Õppeprogrammi läbiviija: loodusmuuseumi juhendaja Aivo Tamm

Õppeprogrammi pakkuja, info ja tellimine: Tartu Ülikooli loodusmuuseum, Tartu, Vanemuise 46, loodusmuuseum@ut.ee, tel 737 6076, www.natmuseum.ut.ee

Lisainfo

TÜ loodusmuuseumis on tänapäevane õpikeskkond, uued õppeklassid ja uudne püsiekspositsioon, muuseumihoones on lift, trepid ja välistreppide kõrval sissepääsuks ka kaldtee. Õpetajal palume registreerumisel teavitada muuseumi teabespetsialisti või juhendajat grupi erisustest (näiteks erivajadusega õpilased jm) ja soovidest, koostöös kooliga täpsustame programmi võimalused.

Programmiks vajalikud õppevahendid annab juhendaja, õppevahendid on arvestatud rühmatöök. Täpsem lisainfo saadetakse õpetajale registreerumisel. Õuesõppe tundide puhul palun arvestada riietumisel ilmastikuga.

Õppeprogrammi kirjeldus

Ajakava (3 x 45 min)

1. Eesti loomade tutvustus (vestlus, lood loomadest, arutelu), TÜ loodusmuuseumiga tutvumine. 60 min
2. Praktiline töö. Jäljeraamatu koostamine. Kokkuvõte. 75 min

Õppeprogrammi sisu ja tegevuste kirjeldused

1. Eesti imetajate tutvustus (vestlus, lood loomadest, arutelu). TÜ loodusmuuseumiga tutvumine. Tutvustatakse Eestis tavalisemaid imetajaid ja nende eluviisi, toitumist, sigimist ja kohastumusi seoses elupaikadega ning näidatakse imetajate nahkasid ja koljusid. TÜ loodusmuuseumiga tutvumine.

Praktiline töö nahkadega annab võimaluse õpilastel oma teadmisi proovile panna ja nahku uurida, neid katsuda ning mõistatada, kelle nahkadega on tegemist. Nahkade vaatlemine toimub rühmatööna.

2. Praktiline töö. Jäljeraamatu koostamine. Kokkuvõte. Vaadeldakse loomade tegevusjälgi ja nuputatakse, kellele need kuuluvad. Koostatakse loomade jäljeraamat Eesti imetajate jälgedest, mille saab iga õpilane kaasa. Kokkuvõtteks arutatakse õpilastega, milliseid tegevusjälgi loomad jätavad, kelle tegevusjälgi võib kergesti segamini ajada ja mis jäi programmist meelde.

Programmi on võimalik tellida ka väliprogrammi õppematkana loomade tegevusjälgede vaatlemisel ja uurimisel looduse õpperajal, soovitavalt talvisel ajal lumega (novembrist märtsini), kuid võib ka muul ajal. Väliprogrammis tutvustatakse Eesti loomi (sh imetajaid) ja nende tegevusjälgi, nende tunnuseid, eluviisi ja kaitset. Praktilise tööna väliretkel vaadeldakse loomade jälgi ja tegevust looduse õpperajal.

Õppeprogrammi läbiviimiseks vajalikud õppematerjalid ja vahendid

Infolehed imetajate ja tegevusjälgede määramiseks, ülesanded aktiivtegevusteks, imetajate tegevusjälgede näidised, nahad ja koljud, muuseumi ekspositsioon või loodusobjektid looduse õpperajal, kirjutamisalused rühmale, käärid, liimid, joonlauad. pliatsid.

Õppematerjal õppekogumikus "Imetajad".

Õppemeetodid

Individuaalne töö, rühmatöö, jäljeraamatu koostamine, vaatlus, liikide käitumise ja eluviisi uurimine, loomade kirjeldamine, võrdlemine, aktiivülesanded, töölehtede täitmine (2.–3. kl), arutelu, kokkuvõte vaatlustulemustest.

Juhendajad

Loodusmuuseumi juhendaja Külli Kalamees-Pani.

Haridus. TÜ bioloog, bioloogia-keemia õpetaja, MSc bioloogia didaktika.

Kogemus. Töötanud Tartu Loodusmajas 1984–2005 ja TÜ loodusmuuseumis alates 2006. a loodushariduse koordinaator, keskkonnaprogrammide juhendamine, loodus- ja keskkonnahariduse koolitused ning üritused. Tamme Gümnaasiumi zooloogiakursus.

Loodusmuuseumi juhendaja Aivo Tamm.

Haridus. TÜ bioloog, bioloogia-keemia õpetaja.

Kogemus. Töötanud TÜ loodusemuuseumis alates 1987. a. Zooloogiaringi juhendaja alates 1994. a. Õppeprogrammide koostamine ja juhendamine.

Õpetaja roll

Ootame õpetajalt koostöövalmidust ja aktiivset osalemist programmi tegevustes koos õpilastega

Ohutus ja selle tagamine

Õppekeskkond TÜ loodusemuuseumis ja botaanikaaias on tänapäevane, turvaline ja ohutu. Programmide (sh ka väliprogrammi alguses) tutvustab juhendaja grupile programmi kava ja reegleid (sh ohutust) ning juhendaja koos õpetajaga jälgib nendest kinnipidamist.

Tagasiside

Tagasiside küsitakse õpetajalt kirjalikult paberkandjal programmi lõpus.

Teaduspõhisus ja seosed

Programmid lähtuvad teaduslikust maailmavaatest.

Programmides käsitletakse vastavalt teemale ja tegevustele seostatult loodus-, kultuuri-, sotsiaalset ja majanduslikku keskkonda. Loomade, sh imetajate teema programmis seondub elupaikade, loomade liikide ja eluviisi, elupaikade säilimise ja kaitsmisega (looduskeskkonnas), aga ka lühidalt käsitletavate keskkonnaprobleemidega, mis on seotud paljuski inimese tegevusega eri majandusvaldkondades ja ressursside kättesaadavusega (näiteks toit, eluase, tööstuse ja põllumajanduse saastus) ning sotsiaal- ja kultuurivaldkonnaga (inimeste teadmised ja traditsioonid eri maades, kirjandus, lood loomadest, turism, puhkamine, jahindus, tervishoid, nt nakkushaigused).

Programmi tulemused (programmi lõpuks saavutatavad õpiväljundid ehk teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumisviisid)

Õpilased teavad rohkem Eesti loomadest (eriti imetajatest), nende eluviisist ja kaitsest ning inimese tegevustest seoses Eesti loomadega ning oma vastutusest tervisliku ja puhta elukeskkonna ees. Õpilased õpivad märkama ja huvituvad Eesti loodusest ja loomastikust, hoolivad loomadest ja nende vajadustest, väärtustavad loodushoidu.

Programmi seosed keskkonnateadlikkuse ja säästva arengu teemadega Programmi tulemusena praktiliste tegevuste ja uute kogemuste kaudu suureneb õpilaste keskkonnateadlikkus ja kujunevad säästva eluviisi harjumused ning hoiakud. Loomade, sh imetajate liikide, eluviisi ja elupaikade tundmine, praktilised ülesanded ja teadlikkuse kasv loomade, sh imetajate keskkonnaprobleemidest (nt elupaikade vähenemine või saastumine, toitumisega seotud küsimused) ja kaitsest annavad teadmisi elustiku mitmekesisuse kaitsmiseks, jätkusuutlikuks eluviisiks ja toimimiseks.

Seosed riikliku õppekavaga (ainekavade ja/või üldpädevuste ja/või läbivate teemadega) Loodusainete ainevaldkond. Loodusõpetus. Organismide mitmekesisus ja elupaigad. Loodusvaatlused.

1. kooliaste (1.–3. kl)

Õpitulemused.

Mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimese elu sõltub loodusest;

suhtub loodusesse säästvalt;

hoolib elusolenditest ja nende vajadustest;

teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;

tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;

kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;

toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
arvestab loomade ja taimede vajadusi ja suhtub neisse vastutustundlikult;
kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.